

Business Debate on TV	
Thursday:	19:15 <small>new</small> 22:30
Saturday:	8:15 15:15 18:15
Tuesday:	10:15 21:00 <small>night repeat</small>

“ဒီဗွီဘီ စီးပွားရေးဒီဘိတ်” အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို ဒီဗွီဘီ သတင်းဌာနက စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးပြီး ဒီဗွီဘီရုပ်သံလိုင်းမှာ အထက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်လွှင့် တင်ဆက်ပါတယ်။

**အမှတ် - ၄၅၄၊ ၇လွှာ၊
ကုန်သည်လမ်းနှင့် ဗိုလ်ကလေးဈေးလမ်းထောင့်၊
ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။**

ဒီတပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့
“အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေဘယ်လိုဖန်တီးမလဲ?” ဖြစ်ပါတယ်။

မှတ်ချက်ပေးလိုတာ၊ အကြံပေးလိုတာ၊ မေးမြန်းလိုတာရှိပါက ရုံးချိန်အတွင်း
ဖုန်းနံပါတ် **+၉၅၉၅၅၉၈၆၅၉၄၀** နဲ့ debate@dvb.no
ကိုဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်ပါတယ်။

အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေကိုဘယ်လိုဖန်တီးပေးမလဲ

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လူဦးရေသန်း ၅၀ ကျော်မှာ အလုပ်လက်မဲ့ဘယ်နှစ်သန်းရှိတယ် ဆိုတာမျိုးအစိုးရအဆက်ဆက် တိတိကျကျ ချပြတာမျိုး မတွေ့ရပါဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ဖိတ်ခေါ်တဲ့အခါမှာတော့ အလုပ်သမားတိုက် (labor intensive) လုပ်ငန်းတွေအတွက် အားသာချက်တွေရှိနေကြောင်းဖော်ပြတတ်ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ ကိန်းဂဏန်းတွေအရဆိုရင်တော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပျမ်းမျှအလုပ်လက်မဲ့နှုန်းဟာ ၄ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ရှိနေပါတယ်။

ဒီပမာဏဟာ ဘယ်လောက်အရှိတရားကိုထင်ဟပ်ပါသလဲ? စစ်ဘေးရှောင်နေတဲ့ဒုက္ခသည်တွေ၊ အလုပ်အကိုင်မရှိလို့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေမှာသွားရောက်လုပ်ကိုင် နေသူတွေကကော ဘယ်စာရင်းထဲကိုရောက်နေပြီလဲ ဆိုတာတော့အတိအကျ မသိရပါဘူး။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ (ILO) ရဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်အရဆိုရင်တော့ ပြည်တွင်းမှာ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးတဲ့အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံမှာသွားရောက်လုပ်ကိုင်နေတဲ့ အလုပ်သမားဦးရေဟာ ပြည်ပကိုရောက်ရှိနေတဲ့ မြန်မာအလုပ်သမားဦးရေစုစုပေါင်းရဲ့ ၇၂ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ရှိနေပါတယ်။ မလေးရှားမှာ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ရှိပြီး၊ အိမ်နီးချင်းတရုတ်နိုင်ငံမှာတော့ ၄ ဒသမ ၆ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ စင်ကာပူမှာ ၃ ဒသမ ၉ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ရှိနေပါတယ်။

၂၀၁၄ ခုနှစ် Myanmar Population Census အရဆိုရင်တော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လူဦးရေ ၅၁ ဒသမ ၄ သန်း အနက် ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ဟာ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့ (Productive age) အရွယ်တွေဖြစ်ပြီး ၁၅ နှစ်အောက်အရွယ်ကတော့ ၂၈ ဒသမ ၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေတယ်လို့ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့အသက်အရွယ်ရှိတဲ့ လူဦးရေ (Working age population) အားရစရာကောင်းပါတယ်။

ဒီလိုလုပ်နိုင်တဲ့ အသက်အရွယ်တွေပေါများပေမယ့်လည်း ကျွမ်းကျင်လုပ်သားရှားပါးတဲ့ ပြဿနာကိုရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရတယ်လို့ မကြာခင်ကထုတ်ပြန်လိုက်တဲ့ Oxford Business Group ရဲ့ အစီရင်ခံစာမှာဖော်ပြထားပါတယ်။

www.work.com.mm မှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံမှာနည်းပညာနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများစွာ ရှိလာပေမယ့်လည်း နည်းပညာကျွမ်းကျင် ဝန်ထမ်းတွေ ရှားပါးဆဲ ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့ အကြောင်းဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ စစ်တမ်းအရ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ နည်းပညာတက္ကသိုလ်တွေ၊ ကွန်ပျူတာ တက္ကသိုလ်တွေ နဲ့ အခြားတက္ကသိုလ်တွေမှာ ကျောင်းပြီးလာတဲ့ နည်းပညာဘွဲ့ရလူငယ် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ဟာလည်း ကိုယ်သင်ယူထားတဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်နဲ့ မကိုက်ညီတဲ့ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တွေမှာ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေကြတယ်လို့လည်း သိရပါတယ်။

အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာနဲ့ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှု

အမေရိကန်အစိုးရက ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီရေးဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ (The Burma Freedom and Democracy Art) ကိုပြဋ္ဌာန်းပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း မြန်မာ့ပို့ကုန်တွေကို ပိတ်ပင်လိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုပိတ်ပင်မှုကြောင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွေရဲ့ တင်ပို့နိုင်မှုလည်း သိသိသာသာ ကျဆင်းသွားခဲ့သလို အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွေမှာ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေတဲ့ အလုပ်သမားတွေလည်း အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ၂၀၀၃ နောက်ပိုင်းမှာ ပြည်ပထွက်ခွာ အလုပ်လုပ်ကိုင်သူတွေပိုများလာခဲ့ပါတယ်။ တိုင်းပြည်စီးပွားရေးဟာလည်း လူတစ်စုလက်ထဲကိုရောက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးနဲ့ ၁၀ ခုနှစ်နဲ့ချီပြီးဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှာပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေကြောင့် မျှော်လင့်ချက် အလင်းရောင်အချို့ ရရှိလာခဲ့ပါပြီ။

ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၆ စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့က နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဟာ သမ္မတအိုဘားမား နဲ့ အိမ်ဖြူတော်မှာတွေ့ဆုံခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီတွေ့ဆုံပွဲနောက်မှာ သမ္မတ အိုဘားမားက စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုကို ရုပ်သိမ်းပေးမယ့်အကြောင်းနဲ့ တဆက်တည်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပို့ကုန်တွေကိုအခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးမယ့် GSP (Generalized System of Preference) အကျိုးခံစားခွင့်ပေးမယ့်လို့လည်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ မြန်မာနိုင်ငံကိုပေးထားခဲ့တဲ့ GSP အခွင့်အရေးကို ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဧပြီလကစပြီး အမေရိကန်အစိုးရကပြန်ရုပ်သိမ်းခဲ့တာပါ။ အလုပ်သမားဥပဒေ (Labor Law) နဲ့ပြင်နေ

တဲ့အတွက်ဖြစ်ပါတယ်။ GSP အခွင့်အရေးက မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် အများကြီးအထောက်အကူပြုလာမယ်လို့မျှော်လင့်ကြသလို အထူးသဖြင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ ဒီပရင်ဒါးအရေးအခင်းအပြီး ပိတ်ပင်ထားတဲ့ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွေ ပြန်လည်ဦးမော့လာနိုင်တယ် လို့သုံးသပ်ကြပါတယ်။ ဒီလိုပဲ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေလည်း ပြန်ပြီးပွင့်လာမလားလို့ မျှော်လင့်နေကြတာလည်း ရှိပါတယ်။

“ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့တွေ့ဆုံပြီးနောက်မှာတော့ အမေရိကန်အစိုးရကစီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုကိုရုပ်သိမ်းပေးပြီး ၂၇နှစ်ကြာတာဆီးထားခဲ့တဲ့ GSP အခွင့်အရေးတွေပြန်ပေးဖို့သဘောတူလိုက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေလည်း ယခင်ကထက် ပိုပြီးကောင်းလာနိုင်ပါတယ်” လို့စီမံကိန်းနဲ့ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးအောင်နိုင်ဦးကပြောပြခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ

အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ရတာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘောဂဗေဒပညာရှင်တွေကတော့ အခြေအနေသုံးမျိုးရှိနေတာကိုထောက်ပြထားပါတယ်။ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ အလုပ်လက်မဲ့နည်းပညာအပါအဝင် အခြားသောကုန်ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားစုဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့ အလုပ်လက်မဲ့နဲ့ အလုပ်တစ်ခုကနေ တစ်ခုကိုပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ရာမှာ အပြောင်းအရွှေ့ကြားကာလအတွင်းဖြစ်ပေါ်တတ်တဲ့ အလုပ်လက်မဲ့ဆိုပြီး ထောက်ပြထားတာပါ။ ဒါပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ စီးပွားရေးနိမ့်ကျမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ အလုပ်လက်မဲ့များနေတဲ့အကြောင်းထောက်ပြကြပါတယ်။

ဒါကြောင့်အလုပ်အကိုင်ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်ရေးဟာ တိုင်းပြည်အတွက် များစွာ ခရောကျနေပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေနဲ့ ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ဖိတ်ခေါ်နေတာရုံပေမယ့်လက်ရှိအချိန်ထိတော့ ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကလည်း အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခြင်း သိပ်မရှိသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံ နဲ့ မလေးရှားနိုင်ငံ စတဲ့နိုင်ငံတွေကို မှီခိုနေရပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း မလေးရှားနိုင်ငံကို မြန်မာအလုပ်သမားစေလွှတ်မှုကို ပြီးခဲ့တဲ့ ဒီဇင်ဘာလနောက်ပိုင်းမှာ ရပ်ဆိုင်းလိုက်ပါတယ်။

မလေးရှားနိုင်ငံကို အလုပ်သမားတွေ ပြန်လည်စေလွှတ်နိုင်ဖို့အတွက် မလေးရှားရဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေကို စောင့်ကြည့်နေတယ်လို့ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနဲ့ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနက အမြဲတမ်းအတွင်းဝန် ဦးမျိုးအောင်ကပြောထားကြောင်း သိရပါတယ်။

သမိုင်းက ဖန်တီးခဲ့တဲ့ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ

နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုကင်းမဲ့ပြီး စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု မရှိတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပညာရေးနိမ့်ကျခဲ့မှုတွေကြောင့်လူသားအရင်းအမြစ်တွေပေါပေမယ့်လည်း ကောင်းမွန်စွာ အသုံးချနိုင်တဲ့ အနေအထားတော့ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ခေတ်ဆိုးခေတ်ပျက်ကြီးကို ရေစုန်မျောလိုက်ရင်း ဘွဲ့ရပညာမတတ်တွေသာပေါများလာခဲ့ပါတယ်။ ခုချိန်မှာအများဆုံးကြားနေရတဲ့ အသံတွေကတော့ အလုပ်ရှင်တွေရဲ့ အလုပ်သမားရှားပါးတယ်ဆိုတဲ့ညည်းညူသံနဲ့ အလုပ်သမားတွေရဲ့ အခွင့်အလမ်းမရှိဘူးဆိုတဲ့ ညည်းညူသံတွေပါ။ တကယ်တော့ အလုပ်သမားကပေါပါတယ်။ ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းပဲရှားပါးနေတာပါ။

အိမ်နီးနားခြင်းနိုင်ငံတွေမှာ အောင်မြင်အလုပ်သမားအဆင့် နဲ့ အလုပ်လုပ်နေကြရပေမယ့်လည်း တရားဝင်သွားကြတာတွေရှိသလို Passport စာအုပ်ဖိုးတောင်မတတ်နိုင်လို့ တရားမဝင်အောက်လမ်းကသွားရင်း ဒုက္ခရောက်ခဲ့သူတွေလည်း ဒုန့်ဒေးပါ။

အနစ်ချုပ်လိုက်ရင်တော့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့ဆိုရင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာသင်တန်း Vocational Training တွေအများအပြားလိုအပ်နေပါတယ်။ ပြည်တွင်းမှာလက်ရှိရှိနေတဲ့ Vocational Training တွေကလုံလောက်ရဲ့ လား၊ ဘယ်လိုသင်တန်းမျိုးတွေကိုဦးစားပေးပို့ချပေးနေလဲ။ အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ကော ဘယ်လောက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေပြီလဲဆိုတာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့အကြောင်းအရင်းတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။